

ROZHOVOR S RACHEL CORBETTOVOU

Zuzana Malina Černohousová, Praha, Svět knihy 2017

Sepsala jste fascinující příběh, který může posloužit nejen jako pohled do života dvou slavných umělců, ale také jako poutavý návod pro mladé studenty, autory a výtvarníky. Jaké je vaše osobní pouto s uměním a jak vaši knihu přijala mladá generace umělců ve Spojených státech?

Rilkeho kniha *Dopisy mladému básníkovi* patří ve Spojených státech k nejčastějším dárkům, které se dávají absolventům na promociích, a moje kniha vypráví příběh vzniku těchto dopisů jako takových. Rilke je začal psát, když byl sám mladým básníkem. Jeho dopisy inspirovaly nejenom titulního básníka, ale celé další generace mladých lidí. Moje kniha ovšem pátrá po kořenech těch dopisů. V mojí i Rilkeho knize vidíme mladého umělce v oněch raných, radostných časech inspirace – pro Rilkeho byl onou osudovou inspirací Rodin; pro mě to byl Rilke se svými *Dopisy mladému básníkovi*.

Velice nás zajímá český původ vaší rodiny. Už víme, že váš předek emigroval do Spojených států v 50. letech 19. století a založil město Protivín, je to tak? Narodila se vaše babička v tomto městě? Co se tam dělo? A jak to tam vypadá v současnosti?

Ano, moji prapraprarodiče František Chyle and Maria Jiřina založili americké městečko Protivín, pojmenované podle Mariina rodného Protivína v jižních Čechách. Moje babička Olga vyrostla v americkém Protivínu a městečko pořád ještě existuje. Je malé, ale dosud v něm žije česká komunita. Nachází se nedaleko Národního českého a slovenského muzea (National Czech and Slovak Museum) a České vesnice (Czech Village), což je distrikt obchodů a restaurací, kde mnoho lidí pořád ještě mluví česky.

Kromě toho mám v České republice pořád ještě několik příbuzných. Můj bratranec Štěpán Jíra žije v Plzni a jeho syn Tomáš bydlí v nedalekých Vejprnicích se svou dcerou a manželkou Ivetou.

Rilke ve vaší knize nemluví o Praze zrovna nadšeně. Je pravda, že naše země málokdy překypovala slavnými umělci a byla poměrně chudá, například ve srovnání s Itálií. Co byste poradila dnešním mladým umělcům? Cestovat za inspirací a poznávat svět, nebo se raději dívat kolem sebe, na to, co mají přímo před sebou, a snažit se obohatit a zúrodnit svůj nejbližší prostor?

Rilke rozhodně litoval, že nevyužil pražských literárních dějin a tradic a že se nikdy nenaučil pořádně česky. Ale když tam na sklonku 19. století vyrůstal, jeho německy mluvící rodina chovala vůči češtině předsudky. Domnívala se, že slovanskými jazyky mluví nižší společenské třídy, zatímco němčina (a francouzština) je jazykem umělců. Přesto se zdá, že k Čechům, které znal, choval Rilke respekt, a ve svých raných dílech, například ve *Dvou pražských povídkách*, je zobrazoval v pozitivním světle – rozhodně pozitivnějším, než jak často vykresloval německé mluvčí.

Myslím, že mladí lidé by se rozhodně měli dívat na to, co mají kolem sebe – inspirace se dá najít všude. Někdy ani nemáme žádnou jinou možnost. Zároveň je však jistým privilegiem moci odhlédnout od svého nejbližšího okolí a nahlédnout do kultur, které jsou nám méně povědomé.

Žijete v New Yorku. Jste městský člověk? Chodíte ráda do přírody, nebo ji raději hledáte ve své vlastní mysli?

Vyrostla jsem na venkově, v zemědělské oblasti Středozápadu, ale vždycky jsem radši žila ve městech. V New Yorku jsem už 13 let a mám to tam moc ráda. Ale taky mám to štěstí, že můžu čas od času navštěvovat svoji rodinu v tichém venkovském prostředí.

Co si obecně myslíte o dnešní situaci ve společnosti, o migraci, Trumpovi atd.? Pokud se k tomu chcete vyjádřit.

Nemám problém říct, že jsem Donaldem Trumpem zděšená a že se stydím, že je prezidentem Spojených států. Většina Newyorčanů to vnímá stejně, ale pocházím z části země, která ho volila, a moc dobře tedy znám izolovanost a strach z cizinců, čili to, čeho Trump tak šikovně využil. Ale většina těch voličů pochází z rodin s přistěhovaleckými předky, jako je ta moje – z Československa, Polska i vzdálenějších zemí. Kéž by nezapomínali na to, že Amerika vděčí za svou velikost právě imigrantům.

Pracujete v současnosti na nějaké další knize? Chcete v psaní pokračovat?

Rozhodně napíšu další knihy, ale pořád ještě se snažím přijít na to, o čem bude ta příští!

Přijedete do Prahy na knižní veletrh. Jaké z toho máte pocity? Povězte nám o svých plánech na cestování Evropou. Kam se vypravíte kromě Prahy a proč?

Jsem nadšená. Prahu navštěvuji s babičkou Olgou už od dětství, ale tentokrát přijedu poprvé jako profesionální spisovatelka. Rilke se v Praze narodil, a proto jsem moc ráda, že můžu být osobně u zrodu téhle knihy v češtině. Než přijedu do Prahy, chci cestovat týden po Itálii a prohlédnout si spoustu umění – jmenovitě v Římě a Padově.

Text editora z obálky knihy:

“Dopisy mladému básníkovi jsem poprvé četla ve dvaceti letech. Maminka mi tenkrát přinesla útlou knížku s titulem vyvedeným honosným zlatým písmem na obálce. Jméno autora, Rainer Maria Rilke, znělo zvláště a krásně. Když jsem se do ní ten večer začetla, zdálo se mi, jako by mi někdo do ucha dlouhými německými větami šeptal veškerá ujištění, která mládí touží slyšet.

Samota je jen prostorem, jenž se kolem tebe rozpíná. Důvěřuj nejistotě. Smutek je životem, jenž tě drží ve svých rukách a proměňuje tě. Zabydli se ve svém osamění.

Dnes se velmi dobře ví, jak Dopisy mladému básníkovi vznikly, méně čtenářů však ví, že vhled a porozumění, jež Rilke Kappusovi předával, nepocházely pouze od něj samotného. Dopisy začal psát krátce poté, co se v roce 1902 přestěhoval do Paříže, aby tam sepsal životopisnou monografii o svém idolu, sochaři Augustu Rodinovi. Podle Rilkeho formovaly syrové, nahrubo tesané emoce Rodinových děl – hladový chtíč Polibku, odcizení se Myslitele okolnímu světu či tragédie utrpení Občanů z Calais – duše mladých umělců kdekoliv ve světě.”

Slova Musíš se proměnit nepředstavovala jen příkaz, jež umění dávalo Rilkemu, ale též Rilkeho povel všem těm křehkým mladým lidem, kteří vězněni v kleci s hladovými očima doufají, že jednoho dne pozvednou nesmělou ruku, chopí se nástroje a pustí se do práce.

“Zdálo se, jako by ty věty říkaly: Jdi. Vrhni se do neznáma. Jdi tam, kam nejsi zváná, a nezastavuj se.”

Předci Rachel Corbettové emigrovali do Spojených států amerických v 50. letech 19. století a založili zde ve státě Iowa město Protivín. Později tam emigrovalo asi 10tis Čechů, kteří po celé generace hovořili rodným jazykem.

Rachel navštívila několikrát se svou babičkou Českou republiku a je velice poctěna vzhledem ke svým českým kořenům, že je její román kromě jiných jazyků přeložen také do českého.

Rachel žije v Brooklynu, New York.

